

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *H. J.*

Cím: *A Budai Vár története*

Forrás: *Magas Vasárnap*

1950. VII. 23.

Vasárnap

(Oldal)

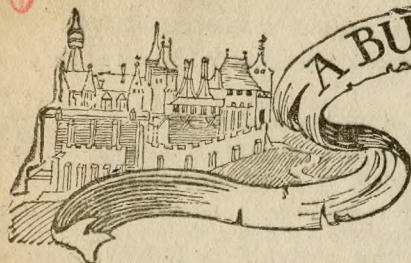
Osztályozás

Tárgy: *9.439*

"M440"/1490

Helyszám:

1950. július 23.

A BUDAI VÁR TÖRTÉNETE

Mátyás Budája

Olyan volt-e Hunyadi Mátyás királyválasztása, mint ahogy a hagyomány regényes történetéből tudjuk? Szilágyi Mihály húszezer katonájának a Duna jegéről Budavárba felhallatszó éljenzése vetelt-e véget a királyválasztók hosszúra nyúlt tanácskozásának — ki tudná ma már megmondani?

Azonban az ifjú Mátyás nem felejtette el, hogy királysága milyen kapcsolatban van Budavárral. Még nem volt húsz éves, amikor elhatározta, hogy Budavár nagy és szép lesz uralkodása alatt. Addig is, amíg folytathatta annak a palotának építését, amelyet még Zsigmond kezdett meg, Budát Magyarország fővárosának jelentette ki. Csak Mátyás korától láthatjuk az oklevelekben is, hogy Buda következetesen mint főváros szerepel. Ekkor került Buda az egyházi jellegű Esztergom, Székesfehérvár elé.

A budai vár mint királyi székhely Zsigmond alatt indult fejlődésnek. A régi palota alapfalait még a tatárjárás után IV. Béla rakatta le, I. Lajos továbbfejlesztette, Zsigmond nagyobb arányúvá tette, De a befejezés Mátyás királyra maradt.

Milyen volt Mátyás király palotája?

Róma palotáival vetekedett a budavári palota, — jegyezte fel Bonfini, — Mátyás a Duna felőli oldalon kápolnát alakítottatott vízi orgonával és márványból meg ezüstből készült művészi keresztelő kúttal. A palota könyvtártermei meglettek a latin és görög irodalom gazdag anyagával és a könyvek külseje éppen olyan fényűző volt, mint maga az egész királyi palota. Itt helyezték el a Corvinákat, amelyeket ott másoltak a palotában s a költésük páratlan volt. Meg is csodálta minden idegen, aki Budavárában megfordult.

A palota déli részén volt egy ablak nélküli terem, amelynek boihajtásán ott ragyogtak a csillagok a ballagó Hold körül. Itt volt az akkor ismert egész égboltozat. Tágas ebéd teremek, tanácskozó és társalgó helyiségek teltek változalossá a palotát. A falakon, ajtókon, kandallókon jelképes dom-

borművek, rajzok, címerek voltak. A palotában volt az országgyűlés hatalmas terme is. A padló tarka mozaik, ahol pedig fából készítették, ott beégelték a különféle díszítéseket. Voltak téli és nyári lakószobák, olyanok, amelyeket kandallók melegítettek, s olyanok, amelyeknek üvegfaán a Nap emelte a hőmérsékletet. A termek, szobákat ezüst- és fabútorokkal, továbbá szőnyegekkel, képekkel, szobrokkal töltötték meg.

Az udvarokon szökökutak voltak bronz alakokkal s márványmedencék-

kel, amelyekben aranyhalak villámgyors játékos mozdulataikkal mulattatták a vendégeket. A középső udvaron, a főbejárattal szemben, három fegyveres, élelnagságnál nagyobb szobor vonta magát a figyelmet. A középső Mátyás királyt ábrázolta. Sisakosan, jobbában kedvelt fegyvere, a dárda, baljában paizs és elmerengve állt. Jobboldalán a mindig diadalmas hadvezér, édesatyja Hunyadi János, balfelől lefejezett bátyja Hunyadi László. Több más szobor is volt az udvarokon, különösen a bajvivő Pallas szerepelt sokféleképpen. A palotába vezető ajtó bronzból volt s az ajtószárnyakon az olasz művész Hercules munkáit lelkiismeretes pontossággal domborította ki. Alája pedig Bonfini négy sorát vésette Mátyás.

Nagy termek s ércből öntött szobrok, magas ajtók. Hirdetik mind Corvin büszke királyi nevé. Mátyást ellenség hadain nyert sok diadalma, Érc, márvány s a betű halni nem engedi már.

Hol vannak a Corvinák?

Tagadhatatlan, hogy Mátyás budavári könyvtára nemcsak a maga idejében, nemcsak öt évszázad előtt volt nevezetes, hanem ma is, hiszen egy-egy Corvina most is világhírű és rendkívüli érték. Ezt a könyvtárt nagyrésztben megörölte az idő. Hellai Gáspár szerint ölvizezer kötet volt a könyvtárban, azonban Csontos János, aki egy életet áldozott Mátyás könyvtárának feltárására, a kötetek számát tizenhatezerben állapította meg.

Ezzel szemben ma csupán százhatvan kötetről tud a világ, mert ma is számontartják a Corvinákat, Mátyás híres könyveit. Az egész földön százhatven darabról tudunk és ebből csak negyvenhat van Magyarországon. A Széchenyi-könyvtárban harmincegyet, az egyetemi könyvtárban tizenegyet őriznek. Egy-egy darab van az Akadémia, az esztergomi érseki, a győri szeminárium és a szombathelyi ferenc-rendiek könyvtárában. A többi külföldön van, részint könyvtárban, részint magános gyűjőnlél is. Egy Corvinát őriz a leningrádi könyvtár is. Európa és Amerika negyven városában oszlik meg a meglévő százhatven Corvina. Ötszázestendő alatt nagy és változatos utat tettek meg, amióta a budavári könyvtárból elkerültek.

H. I.